

Het raadsel van de loden koker, of: wat lag er onder de meiboom verborgen?

Koos den Ouden

Op 28 februari 2003 deed de gemeente Gouda een oproep aan mensen die in 1945 betrokken waren bij een buurtproject in de F.W. Reitzstraat. Het betrof de zoektocht naar een loden koker, die op Koninginnedag 31 augustus 1945 was ingegraven, waarna er een boom op werd geplant. Het was de bedoeling om de koker in het jaar 2000 op te graven. Dat laatste is niet gebeurd, omdat niemand meer wist waar de koker lag.

Oproep

In de *Goudse Post* van 12 maart 2003 was het volgende berichtje opgenomen: 'Hoe ziet de wereld er in 2000 uit?'. Na de bevrijding in 1945 stelde buurtvereniging Burgemeester James die vraag aan kinderen uit de buurt van de F.W. Reitzstraat. Ideeën hierover kon de jeugd tekenen of in een gedicht opschrijven. De futuristische denkbeelden van de jongens en meisjes werden verzameld en in een loden koker gestopt. Die loden koker is vervolgens in de buurt van het pompgemaal bij de F.W. Reitzstraat ingegraven. Daarna is er een meiboom bovenop geplant. Na ruim vijftig jaar is de exacte locatie echter niet meer te vinden. Wie was toendertijd een van de kinderen die hierbij betrokken was? Wie kan de exacte plaats van de ingraving aanwijzen?', zo vroeg men zich af. Wie meer wist werd verzocht contact op te nemen met een opgegeven adres.

In de *Goudsche Courant* van 10 juni 2003 stond onder het kopje 'Buurt staakt zoeken naar loden koker', dat de pogingen om het voorwerp te vinden waren gestaakt.

Ingraving?

Op 5 mei 1945 eindigde in Nederland de Duitse bezetting. Er werd in die tijd wel feest gevierd, maar het voormalige Nederlands-Indië was nog niet bevrijd. De bezetting door Japan eindigde pas op 15 augustus 1945. Toen ook dit deel van het Koninkrijk der Nederlanden vrij was,

konden de officiële feestelijkheden pas plaatshebben. Met name Koninginnedag 31 augustus 1945 was hiervoor de uitgelezen gelegenheid. De feestelijkheden werden vaak georganiseerd door buurtverenigingen. Hele straten werden volgehangen met rood-wit-blauwe vlaggetjes in allerlei soorten en andere oranje versierselen.

Ook in de IJssellaan was zo'n buurtvereniging actief. Voor de kleuters werd een optocht georganiseerd met versierde autopeds en ander rollend materieel voor kinderen. De oudere jeugd hield een optocht met medewerking van een muziekkorps en uitbeelding

De door de buurtvereniging in augustus 1945 georganiseerde optocht in de 'oude' IJssellaan.

Deelnemers aan de optocht. V.l.n.r.: Marie den Ouden, Cor den Ouden, Greet Slaman, Gerrit den Ouden.

van allerlei soorten kleding die in Nederland en de overzeese rijkdelen werd gedragen.

Op die betreffende Koninginnedag vond er ook een officiële plechtigheid plaats. Ter herinnering aan de oorlogsjaren werd er een 'bevrijdingsboom' geplant, schuin tegenover huisnummer 227, op een afstand van ongeveer vijf meter vanaf het plaveisel. De toenmalige burgemeester James was erbij aanwezig en heeft waarschijnlijk een toespraak gehouden. Nadat het volkslied had geklonken was de plechtigheid ten einde. Of er toen een loden koker met kindertekeningen werd ingegraven is mij onbekend, doch het is zeer wel mogelijk.

Burgemeester James (links midden) houdt een toespraak. Op de achtergrond is de toen nog niet afgegraven spoordijk van het Schoonhovense treintje te zien.

Het graven van het plantgat voor de bevrijdingsboom. De man met het vest met horlogeketting is Barend den Ouden sr., toentertijd de tuinman van het Van Iterson-ziekenhuis.

ting in de pers geschreven, maar zeker niet in de *Goudsche Courant* en de *Nieuwe Zuid-Hollander*, want die kranten hadden tot april 1946 een verschijningsverbod. Er zijn van deze kranten dan ook geen kopieën in het Streekarchief Midden-Holland aanwezig. Een andere krant, de *Vrije Pers*, was begin augustus 1945 met de laatste editie gekomen. Kortom, het raadsel van de ingegraven koker blijft onopgelost, tenzij alsnog de gouden tip binnenkomt.

Alle foto's zijn afkomstig uit het bezit van de auteur.

Navraag bij diverse familieleden gaf hierover ook geen uitsluitsel.

De geplante boom werd één of twee jaar later voorzien van een achtkantig bakstenen muurtje van ongeveer 80 centimeter hoog. Dat werd enkele jaren later weer afgebroken, omdat een hoofdriolering door de straat naar het naastliggende pompgebouw werd aangelegd. Daarna is het nooit meer opgebouwd. De bevrijdingsboom is, hoewel niet meer herkenbaar, nog steeds aanwezig in het plantsoen tegenover IJssellaan 227. Navraag bij de gemeentelijke plantsoendienst gaf als resultaat, dat daar een boom van minstens vijftig jaar oud staat. Na herinrichting van het plantsoen en de kinderspeelplaats is er een aantal bomen bij geplant. Ongetwijfeld is in 1945 over deze boomplan-

Saluërende politieagenten tijdens het spelen van het Wilhelmus. Links mevrouw James, de echtgenote van de burgemeester; geheel rechts agent Jansink. Het jongetje tussen beide agenten met de sjerp is Barend den Ouden jr.